

Generaldirektörens stab
Kerstin Carlsson
kerstin.carlsson@socialstyrelsen.se

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remiss av Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034

Socialstyrelsen har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på remissen rörande förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska konkurrenskraftsfonden, inbegripet det särskilda programmet för försvarsforskning och försvarsinnovation, om upphävande av förordningarna (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697 och (EU) 2021/783 samt om ändring av förordningarna (EU) 2021/696, (EU) 2023/588 (COM/2025/555 final/2).

Socialstyrelsen har följande kommentarer. Vi välkomnar att olika finansieringslösningar och program som inryms i EU-budgeten på ett tydligare sätt än i dag sammankopplas för att skapa och stärka synergier mellan dem, vilket i dag saknas eftersom programmen hanteras som separata finansieringslösningar med separata ansökningsprocesser.

Vi ser särskilt positiva synergieffekter med att EU:s hälsoprogram, digitaliseringsprogram och forskningsprogram inkluderas i fonden, vilket kan bidra till att stärka synergier mellan politikområdena och skapar förutsättningar för hållbar tillväxt. Förslaget till prioriterade politikområden kan bidra till att skapa en strategisk inriktning för ökad konkurrenskraft inom EU.

Socialstyrelsen vill understryka att konkurrenskraft förutsätter en frisk och välmående befolkning. Att hälsa inkluderas i ett av de prioriterade politikområdena är positivt, men Socialstyrelsen anser att det behöver tydliggöras ytterligare hur hälsoprogrammet ska förhålla sig till övriga program som ska inkluderas i fonden. Inte minst behöver det klargöras hur fördelningen mellan respektive program ska se ut. För att fondens effekt ska kunna maximeras krävs också att arbetsprogrammen för fördelning av medel inom konkurrenskraftsfonden som helhet tydliggörs så snart som möjligt, liksom i vilken mån de ska vara ettåriga eller fleråriga och gemensamma för programmen inom fonden eller ej, och vilka som ska vara målgrupper för fondens utlysningar. Detta skulle öka möjligheten att omsätta investeringar i forskning och innovation till faktisk nytta för patienter och samhälle.

Socialstyrelsen vill därutöver understryka att konkurrenskraft på hälsoområdet inte enbart handlar om investeringar i forskning och innovation, utan också om att främja förmågan att ta upp, införa och skapa nya lösningar. Detta förutsätter bland annat en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning, främjande av innovation och kontinuerlig kompetensutveckling, vilket också ligger i linje med fondens målsättning.

Socialstyrelsen noterar också att behovet av offentligfinansierad forskning och utveckling berörs i förslaget, och vill understryka att detta är en viktig komponent i arbetet både med folkhälsa och hälso- och sjukvård. En annan aspekt som fonden skulle kunna omhänderta är att skapa finansieringslösningar för implementeringsforskning. Fondens ambition att koppla samman forskning och innovation till marknadslösningar är i detta avseende ett välkommet grepp. Det är dock viktigt att detta arbete relateras till både det sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbetet, samt arbetet med att förbättra hälso- och sjukvårdssystemets motståndskraft, och att upprätthålla de framsteg som byggts upp under EU:s hälsoprogram.

Arbetet med att säkra EU:s läkemedelstillverkning och strategiska oberoende inom prioriterade områden och ambitionen att säkra kontinuitet i finansiering från forskning till tillverkning är centralt för att fonden ska kunna få önskvärda resultat.

Beslut om detta yttrande har fattats av stabschefen Urban Lindberg. Utredaren Kerstin Carlsson har varit föredragande.

SOCIALSTYRELSEN

Urban Lindberg

Kerstin Carlsson